

ابتکارات

"سردار شهید حاج سید محسن صفوی"

فرمانده قرارگاه مهندسی-رزمی صراط المستقیم

تدوین : سید محمد مهدی صفوی

www.shahidsafavi.ir

1- مقدمه

شهید صفوی در بعد فنی-مهندسی جنگ ابتکاراتی نظیر طراحی و ساخت سنگرهای پیش ساخته بتنی شهید صفوی در ابعاد و کاربری های گوناگون، احداث سکوهای موشکی پرتابل، احداث پل های گوناگون، ساخت دکل های دیده بانی با ارتفاع 60 متر (سه برابر دکل های دیده بانی معمول) و ... دارد، اما مطمئنا ابتکار و توانمندی ایشان در مدیریت ورود دستگاه های دولتی به جبهه بیش از هر موضوعی حائز اهمیت است.

در معرفی ابتکارات شهید صفوی، ابتدا نگاه ایشان به موضوع ابتکارات مهندسی در جنگ بیان می شود و سپس به شرح ابتکارات شهید صفوی پرداخته می شود.

2- راز موفقیت

شهید صفوی به ابتکار و خلاقیت در مهندسی جنگ توجه خاص داشت و یکی از رازهای موفقیت رزمندگان را ابتکارات مهندسی، در رفع موانع طبیعی و مصنوعی ذکر می کرد. ایشان در آخرین سخنرانی خود در جمع مدیران کل دفاتر مهندسی استان ها و فرماندهان جنگ می گویند:

((یکی از رازهای موفقیت نیروهای الهی اسلام این بوده است که همیشه از نقاطی به دشمن ضربه وارد نموده، که دشمن تصور نمی کرده از این موانع سرسخت طبیعی به اضافه موانع ایضایی که او در برابر راه ما گذاشته، مدافعین اسلام بتوانند عبور کنند، و بی تردید نقش مهندسی در این فتوحات اخیر این است که این موانع طبیعی را با تدابیر مهندسی از میان برده. عبور از اروند که دنیا می گوید غیر ممکن است، همان طور که حتی در تحلیل هایشان گفتند و هم اکنون نیز می گویند. مگر با چه چیزی صورت پذیرفت، مگر غیر از این بود که با عمل مهندسی صورت گرفت، البته آن عنایت خدا به جای خود، آن عنایت خدا بحثی است که در آن شک نداریم و بحث راجع به آن از این جلسه خارج است.))

3- سنگرهای شهید صفوی

سرلشگر یحیی رحیم صفوی فرمانده اسبق سپاه درباره سنگرهای شهید صفوی می گویند:

((معمولا توپخانه ها مورد بمباران هواپیماهای دشمن قرار می گرفتند. از بچه های توپچی تعداد زیادی شهید می شدند و چون توپخانه یک کار فنی و تخصصی است، به راحتی کسی جایگزین شهدای توپچی نمی شد.

این موضوع ایشان (شهید صفوی) را بسیار متاثر می نمود. آمد و یک نوع سنگرهایی که، هم اکنون به اسم سنگر شهید صفوی معروف است، را طراحی و اجرا کرد. این سنگرها مخصوص توپخانه و نیروها و حتی مهماتشان بود، و طوری ساخته شده بود که ترکش موشک ها و بمباران های هوایی، باعث انفجار گلوله های توپ نشود.))

سردار مهندس عزیزالله پور کاظم در این باره می گوید:

((عملیات کربلای پنج به اتفاق شهید صفوی در دفتر قرارگاه بودیم. ناگهان یکی از فرماندهان طی تماسی با ایشان درخواست احداث سریع سنگر در پنج ضلعی را کرد. ایشان به بنده دستور دادند سریعا محل دو سنگر را آماده کنی تا من هم رینگ های بتنی را ارسال کنم. شبانه دو دستگاه سنگر بتنی مستحکم برای فرماندهان مستقر نمودیم و صبح همگی نماز صبح را در سنگر به جا آوردیم.))

شهید صفوی در آخرین سخنرانی خود می گوید:

((در بدترین شرایطی که نقاط تصرف توسط قوای اسلام شدیداً زیر آتش بود و برادران فرماندهی محترم ما رفته بودند، و خودشان در کنار رزمندگان ایستاده بودند و هدایت شان می کردند، که هم نزدیک تر بشود ارتباط شان و هم سریع تر بتوانند هدایت را صورت بدهند، وقتی خبر به ما دادند؛ ما چندین سنگر بیمارستانی برای ایشان فرستادیم، که به آقا محسن (فرمانده اسبق سپاه) عرض کردم دو تا سنگر برایشان علم شد، باور نمی کرد که توی آن شرایط ما بتوانیم یک سنگرهایی به طول خارجی حدود 4 متر و به ضخامت 60 سانتی متر به ارتفاع 3 متر روی آن جاده های بد، با آن شدت آتش و با آن دید مستقیم دشمن، بتوانیم

بفرستیم و مونتاژ کنیم. البته جرثقیل مان منهدم شد، بچه هایمان (نیروهای قرارگاه صراط المستقیم) شهید شدند، زخمی شدند، ولی این حضور مهندسی به عنوان پشتیبانی کننده واحدهایی که عمل می کنند این مهم است))

شهید صفوی به پیش ساختگی احداثات در عرصه مهندسی جنگ بسیار اهمیت می داد و سنگرهای شهید صفوی در چندین تیپ توپخانه، تک نفره، سه نفره، پنج نفره و جمعی (مقرهای فرماندهی) احداث می گردید.

همسر شهید صفوی در این باره می گوید :

((چند روز قبل از شهادت آقا محسن، طی تماس تلفنی با یکی از دوستان شان درباره سنگرهای پیش ساخته ای صحبت می کردند که در یکی از اتاق های ساختمان مسکونی، مونتاژ گردد. و با او قرار گذاشتند که طرح آن را برای اجرا به او برسانند.

از شهید محسن درباره این سنگرها سوال کردم و ایشان گفتند این سنگرها از چند قطعه بتنی متشکل است که فضایی حدود 5 متر مربع را در یکی از اتاق ها اشغال می کند))

4- احداث پل ها، سد ها، شناورها، اسکله ها و جاده ها

سرلشگر یحیی رحیم صفوی فرمانده اسبق سپاه درباره پل خاکی شهید سلیمی می

گویند:

((عراقی ها تمام پل ها را که حدفاصل آبادان و اهواز بود با موشک لیزری منهدم کردند. به طوری که تمام پل های بهمن شیر از بین رفت و دیگر هیچ ارتباطی بین جزیره فاو با آبادان و اهواز وجود نداشت.

ما نمی توانستیم نیرو به فاو برسانیم؛ نه آذوقه و مهمات و نه حتی آب خوردن. مجروحین فاو را نمی توانستیم تخلیه کنیم و به بیمارستان علی ابن ابی طالب برسانیم.

سردار محسن رضایی از شهید صفوی خواستند: ((شما بزرگترین کاری که می توانی بکنی؛ این است که روی بهمن شیر یک پل خاکی بزنی. اگر موشک لیزری هم زدند منهدم نشود)).

آن بزرگوار همه بچه های قرارگاه صراط المستقیم را بسیج کرد. خاک ریختند تا رودخانه عظیم بهمن شیر را با خاک پر کنند. ولی در دو مرحله شکست خوردند. شدت جریان آب به حدی بود که این دو ساحل به هم متصل نمی شد. ابتکار و ایمان ایشان پشتوانه احداث پل بود.))

مهندس اصغر امینی یکی از مهندسين ارشد قرارگاه صراط درباره پل بهمن شیر می گوید:

((پل بهمن شیر در محلی احداث گردید که شدت آب بسیار زیاد بود به گونه ای که حتی یک واگن قطار را وقتی درون رود اروند انداختیم، فوراً واگن را آب برد. و دیگر آنکه خاک منطقه به اصطلاح چرب و سست بود و در برابر آب توان و استحکام و گیرایی لازم را نداشت. اما به یاری خدا، دعای امام و جسارت، توانمندی و مدیریت شهید محسن توانستیم موفق شویم.))

سردار محمد فروزنده وزیر اسبق دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح درباره یکی دیگر از پروژه هایی که توسط قرارگاه صراط المستقیم احداث گردید، می گوید:

((بنده فرمانده قرارگاه خاتم الانبیاء در آن زمان بودم. مهم ترین مشکل مان این بود؛ در عملیات کربلای پنج و فتح شلمچه، ما یک جاده بیشتر برای ورود و خروج به منطقه جنگی

نداشتیم. منطقه باتلاقی بود و هیچ کاری انجام نمی شد. دو شب مانده به عملیات، سردار محسن رضایی شهید صفوی را خواستند و گفتند: ((ما می دانیم کارهای نشدنی را انجام می دهی. برو و این جاده را هر قدر می توانی با سنگ و شن و ماسه پر کن تا نیروها بتوانند از این باتلاق عبور کنند و هم جاده مطمئنی باشد تا هم وسایل نقلیه و تانک ها و نفربر هایمان نیز بتوانند عبور کنند.))

ایشان فقط چهل و هشت ساعت وقت داشت. در همین زمان، بدون اینکه لحظه ای بخوابد تمام کمپرسی ها و دستگاه های مهندسی را بسیج کرد. همه کارهای جانبی را متوقف کرد و با یک مدیریت و فرماندهی خاصی این جاده را با شن و ماسه که به ابتکار ایشان از منطقه اندیمشک توسط قطار سپاه آورده شده بود، پوشاند.))

سردار فضلای در باره نقش شهید صفوی در احداث پل می گویند:

((پل بعثت به روی رودخانه اروند، توسط رزمندگان اسلام احداث شد، که نقش شهید صفوی در احداث این پل کاملاً بارز بود. اسکله هایی که در عملیات های دیگر مورد نظر بود، یا سکوهای پرتابل موشک را ایشان طراحی و اجرا کردند.

در بعضی از پروژه ها چندین هزار نیرو باید ماموریت انجام می دادند، همراه چند صد مهندس ماهر و زبردست، که ایشان باید هدایت شان می کردند.))

5- احداث سکوهای موشکی هاگ

یکی از ابتکارات شهید صفوی در احداث سکوه‌های موشکی پرتابل بود. نوع طراحی، احداث، سرعت جابجایی، استتار و از همه مهمتر مکان یابی و برنامه ریزی چیدمان و جابجایی این سکوها سبب شد ماهواره های جاسوسی و هواپیماهای شناسایی عاجز از شناسایی آنها شوند. شهید صفوی در مصاحبه ای با مجله پیام انقلاب (شماره صد و هفتاد و سه) درباره احداث سایت های موشکی می گویند:

((در عملیات والفجر هشت اکثر سایت های موشکی که در زدن هواپیما های دشمن موثر بودند، توسط قرارگاه صراط احداث شد و بیشترین هواپیماهای دشمن در طول عملیات والفجر 8 سقوط کرد، که در طول جنگ بی سابقه بود))

سردار مهدی مبلغ درباره احداث سکوه های موشکی می گوید :

((احداث سکوه های موشکی هاگ، که عراقی ها و همچنین آمریکایی ها و متخصصان شوروی به کمک ماهواره های جاسوسی شان، هم نتوانسته بودند بفهمند، بر عهده ایشان بود.))

6- دکل های دیده بانی به ارتفاع 60 متر

شهید صفوی به عنوان عضوی از درون سپاه، که مسئولیت ورود دستگاه های دولتی را به مناطق جنگی پذیرفته بود، به خوبی توانست با شناخت عمیق و گسترده از مهندسی دستگاه های دولتی و شناخت و ارتباط با رزمندگان اسلام، به عنوان مفصل و لولای ارتباطی میان بدنه دولت و رزمندگان عمل کند.

همکاری وزارتخانه های دولتی باعث ورود متخصصین و امکانات جدید به عرصه مهندسی جبهه و منتج به ابتکارات جدید گردید. یکی از ابتکارات شهید صفوی تغییر کاربری دکل های برق، با اندکی تغییرات در طرح و تقویت سازه، به برج دیده بانی بود که سرعت و دقت در تولید و نصب، استحکام مناسب، مرمت پذیری، دمونتاژ شدن و ارتفاع بسیار بیشتر از خصوصیات دکل های برق است که با ایده ای ساده اما مبتکرانه تبدیل به برجک های دیده بانی شد.

در این خصوص شهید صفوی می گویند:

((دکل های دیده بانی که بیشتر از بیست مترش را در جبهه سابقه اش نبود، آن هم محدود بود، ما و از طریق برادران عزیز وزارت نیرو، دکل های برق را تبدیل کردیم به دکل های دیده بانی، با مقاومت بیشتر، استحکام بیشتر، ارتفاع بیشتر، تا شصت متر رساندیم. آن برادرانی که وارد هستند به مسائل جنگ، می دانند دکل دیده بانی یعنی چشم توپ خانه، چشم واحد عمل کننده، هر چه این شعاع دید بیشتر باشد، توپخانه بهتر می تواند کار کند، واحد عمل کننده بهتر می تواند دشمن را شناسایی کند و برخورد کند، این چشم با همین دکل ها ایجاد می شود.))